

Radomír Socha

KOUZELNÝ HERBÁŘ SKŘÍTKA BOLHOJE

Ilustrovala Andrea Popprová

Albatros

Kouzelný herbář skřítků Bolhoje

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Radomír Socha

Kouzelný herbář skřítků Bolhoje – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Albatros

Radomír Socha

Kouzelný herbář
skřítků Bolhoje

Radomír Socha

KOUZELNÝ HERBÁŘ SKŘÍTKA BOLHOJE

Ilustrovala Andrea Popprová

Albatros

© Radomír Socha, 2019

Illustrations © Andrea Popprová, 2019

ISBN tištěné verze 978-80-00-05579-4

ISBN e-knihy 978-80-00-05611-1 (1. zveřejnění, 2019)

Předmluva

Království skřítků a víl je odedávna obestřeno tajemstvím. Je to říše podivuhodných přírodních bytůstek a pohádkové krajiny. Nepředstavitelně rozsáhlá a téměř bez hranic. Vždycky byla a navždy bude. Je nejenom záhadná, ale i krásná. Asi tím, že tam dosud nevzkročila lidská noha. A to je dobře, protože lidé by v ní natropili stejný nepořádek jako v našem světě.

V této tajemné říši žijí skřítkové, víly a spousta další zvláštních bytostí. Přestože říše proniká do světa lidí, málokomu z nás se podařilo do ní nahlédnout. Je pro lidský zrak skoro neviditelná. Kdysi dávno tomu tak nebylo, lidé mohli tyto bytůstky nejenom vidět, ale dokonce s nimi rozmlouvat. Avšak od doby, kdy lidé začali přírodě spíš škodit než ji zvelebovat, tuto schopnost ztratili. A tak to zůstalo dodnes. Kdyby se lidé polepšili a přírody si víc vážili, poznali by, že bez činnosti těchto bytostí by to šlo s přírodou z kopce. Nebýt jich, změnila by se naše zem v jednu velkou Saharu bez stromů, keřů a bez květin. Jenom díky neustálé práci skřítků, víl a jiných je příroda dosud pořád malou rajskou zahradou. A pomáhají v ní i zvířátkům, aby se jim dobře žilo.

Svět lidí a svět skřítků a víl je propojený, a tak mají i oni, podobně jako my, všelijaká trápení. I je sužují různé choroby a neduhy. My máme lékaře, skřítkové a víly mají ranhojiče. Jedním z nich je všemi oblíbený skřítek Bolhoj. Říkají mu tak proto, že dokáže zahojit kdejakou bolístku. A umí to jako málokdo. Pochází totiž ze starobylého rodu čarodějů, kteří odjakživa pomáhali skřítkům a vílám v uzdravení z jejich nemocí.

Ani skřítek Bolhoj není výjimkou. Své vědomosti načerpal z čarovného herbáře a knihy kouzel, které získal od rodičů. Ti je dostali od prarodičů a ti zase od svých praprarodičů. Podle tajemných receptur dokáže skřítek Bolhoj připravit léčivé lektvary, mastičky a čaje. Na každou bolístku má lék. A všechny si vyrábí úplně sám. Má jich doma plnou almaru. Na byliny chodí nejenom ve dne, ale i v noci za úplňku, neboť právě v tuto dobu mají některé největší léčivou moc. Spoustu prostředků vyzkoušel i na sobě, takže získal velkou zkušenost. Je to prostě felčar jaksepatří.

Přestože je Bolhojovi už několik stovek let, a možná ještě víc, nikdo by mu takový věk nehádal. Vypadá neuvěřitelně mladistvě. Nemá jediný šedivý vlas a běhá po lese rychleji než jelen. Možná že se za tím skrývá nějaký utajený elixír mládí, který stále používá, kdo ví. Odjakživa bydlí v chaloupce poblíž nejmohutnějšího dubu

v království. Nemine den, aby ho někdo z churavějících skřítků či víl nenavštívil. A nebyl by to on, aby každému nepomohl, a tam, kde nezabraly bylinky, aby nepoužil k vyléčení knihu kouzel. Co všechno skřítek Bolhoj umí a koho z říše skřítků a víl dokázal vykurýrovat, se dozvíte v této knížce. V atlasu pak poznáte i některé léčivé rostliny, jež používal. Možná pomohou i vám!

Jak si skřítek Pňourek vysloužil žihadlo

V chaloupce pod mohutným starým dubem poblíž lesní mýtiny porostlé vysokou trávou a léčivými bylinami přebývá skřítek Bolhoj. Patří k velmi váženému rodu skřítků kouzelníků, kteří odedávna své čarování a kouzelnické umění zasvětili oddané službě jiným skřítkům. A tak i Bolhoj pro ně připravuje všelijaké mastičky a lektvary, kterým někteří skřítkové z legrace říkají Bolhojovy dryáky. Bolhoj zná kdejaké byliny v lese a na louce, jakož i jejich čarovnou moc. Chodívá je sbírat za měsíčního svitu, zvláště při úplňku, kdy bývá jejich kouzelná a léčivá moc největší. Z nočních výprav se vrací obvykle až za rozbřesku, aby stihl sebrat co nejvíce kapek ranní rosy k přípravě léčivých lektvarů.

Lesní skřítkové mají velkou důvěru v Bolhojovy čarovné schopnosti, protože není skřítko, kterému by neulevil v trápe-

ní. Potají občas Bolhojovi říkají skřítek Dryáčník, ale jinak je to pro všechny ranhojič Bolhoj, který umí vyléčit každičkou skřítkčí nemoc či bolístku. Kdo za ním přišel, tomu pomohl, a ještě mu dal s sebou domů nějaký ten blahodárný lék.

Buch, buch, buch! zabušil kdosi jednoho časného rána na dveře chaloupky skřítky Bolhoje. Sluníčko se už sice pomalu dralo z mraků, ale v lese bylo dosud šero.

„Kdo mě tak brzy budí?“ ozvalo se z chaloupky.

„To jsem já, skřítek Pňourek. Honem mi otevři, skřítku Bolhoji!“

„Chvíli počkej, musím najít klíč od dveří. Snad nehoří?“

„Prosím tě, pospěš si, jinak je se mnou amen,“ hořekoval venku Pňourek. „Už se za mnou ženou.“

V zámku zarachotil klíč a poté se dveře otevřely dokořán.

Pňourek vmžiku skočil dovnitř chaloupky.

Prásk! bouchlo to za ním.

„Co se děje? Málem jsi mi rozbil dveře. Proč jsi tak vystrašený?“

„Jsou mi v patách!“ vyjekl Pňourek.

„Propánajána, co to plácáš za hlouposti? Kdo? Venku nikdo nebyl,“ divil se Bolhoj.

„Včely... divoké včely...“ drmolil skřítek Pňourek.

Jen to dořekl, ozval se za dveřmi hlasitý bzukot.

Skřítek Bolhoj koukl oknem ven a údivem vykulil oči. Kolem chaloupky lítal rozzuřený roj včel.

„Co se jim stalo? Proč tak vyvádějí?“ zeptal se Bolhoj. „Nemáš v tom náhodou prsty?“

„Vždyť jsem chtěl jenom ochutnat,“ zašklebil se Pňourek.

„Ochutnat? A copak?“

„Jeich med,“ řekl zkormouceně Pňourek.

„Takhle to tedy je,“ zachmuřil se Bolhoj. „Chtěl jsi jim med ukrást!“

„Ano, ale jen trošičku,“ přiznal se Pňourek. „Stejně jsme ho ani nestačili ochutnat. Kdo mohl tušit, že to ty zpropadené včely tak rozčílí.“

„Vás bylo víc?“

„Já a můj kamarád Brčálník.“

„A kde je on? Proč nepřiběhl s tebou?“ vyzvídal Bolhoj.

„Ten zmizel hned, jak z hnízda vylítla první včela. Vzal nohy na ramena, a protože je dobrý plavec, skočil do nedalekého rybníka. Jenže já plavat neumím a bál jsem se, že se utopím. Proto jsem utíkal k tobě, abych se před těmi vzteklými včelami zachránil. Stejně mi jedna stačila dát žihadlo. Podívej se, už mám úplně zarudlé a oteklé rameno. Dostat těch žihadel víc, je se mnou konec,“ rozplakal se Pňourek.

„Nebřeč,“ utěšoval ho skřítek Bolhoj. „Copak nevíš, že krást se nemá? To hodní skřítkové nedělají. Určitě bys nechtěl, aby ti někdo z tvého domečku ukradl, co máš nejraději.“

„Nechtěl,“ zašeptal Pňourek.

„Tak vidíš.“

„Auvajs... auvajs, to rameno mě bolí čím dál víc,“ skuhral Pňourek a z očí mu znovu vytryskly slzy.

„Už nefňukej, dostal jsi za vyučenou,“ pokáral ho Bolhoj.

„Všechno zlé je však k něčemu dobré,“ dodal skřítek smířlivě.

„K čemu je mi bodnutí včelou dobré?“ mračil se Pňourek.

„Nebudeš mít bolení v kříži a bude ti to lépe myslet. Aspoň tak jsem to zaslechl od včelařů, kteří občas nějaké žihadlo dostanou,“ usmál se Bolhoj.

„Jen jestli je to pravda. V kříži mě nebolí, zato rameno ano, a pořádně.“

„Neboj se, něco ti na to včelí bodnutí dám a zase bude dobře,“ utěšoval ho Bolhoj. „Musíš mi ovšem slíbit, že už nic podobného neprovedeš. I kdyby tě mlsota pokoušela.“

„Slibuji,“ kál se Pňourek.

„Dobrá,“ přikývl Bolhoj. „Napřed musíme vytáhnout zabodnuté žihadlo z ramene,“ řekl a opatrně ho pomocí pinzety odstranil. „Chudinka včelička, to bodnutí se jí stalo osudným. Zatímco ty budeš za pár dní fit, včelička zranění po utržení konce zadečku i s žihadlem nepřežije. Za to, že se snažila zachránit med před zlodějem, zaplatila životem.“

„Nevěděl jsem, že včela po bodnutí zahyne. To je mi líto,“ vyhrkl Pňourek.

„Alespoň že máš soucitné srdce,“ řekl Bolhoj a pohladil skřítku po hlavě. Poté pohlédl ven. „Včely jsou pryč. Pojd' se

mnou na zahradu a já ti na tu bolístku něco hojivého dám.“

„Co když ještě neodlétly a číhají na mě za stromem,“ vzpíral se Pňourek.

„Ty jsi ale strašpytel,“ kroutil hlavou Bolhoj. „Věř mi, už jsou fuč.“

Když se Pňourek uklidnil, vyšli z chaloupky a zamířili k zahradě.

Bolhoj natrhal hrst rostlin s úzkými podlouhlými listy.

„Co je to za bylinu?“ vyzvídal Pňourek.

„Jitrocel kopinatý, je moc léčivý,“ odpověděl Bolhoj. „Ten ti zaručeně pomůže.“ Pak se otočil a ukázal směrem k záhonu, kde zářily oranžové květy. „Vidíš ty kytíčky? Ty jsou taky na tvé bolístky jako dělané.“

„Jak se jim říká?“

„Měsíček zahradní,“ poučil ho Bolhoj. „Teď ale pojd', ať ti ošetřím zarudlé rameno.“

„Tak jo,“ přikývl Pňourek a nato se společně vrátili do chaloupky.

Bolhoj vzal listy jitrocele a pořádně je rozmačkal. Vytekla šťávou pomazal Pňourkovi místo po píchnutí včelou a pak mu rozdrcené listy přiložil na oteklé rameno a převázal je šátkem.

„Posaď se ke stolu, já ti něco přinesu,“ přikázal Bolhoj a odběhl do komory.

Za chvíličku byl zpátky se skleničkou v ruce. Otevřel ji a dal z ní na lžičce ochutnat Pňourkovi.

„Panečku, to je dobrota. Nikdy jsem nic takhle sladkého nejedl,“ pochvaloval si Pňourek a mlsně se olízl. „Co je to?“

„Přece to, co jste chtěli včelám ukrást.“

„Med?“ vykulil Pňourek překvapením oči. „A tebe včely nepobodaly, když jsi jim ho bral?“

„Copak myslíš, že jsem zloděj? Dostal jsem ho od včelí královny za to, že jsem jí uzdravil poraněné křidélko. Trošku medu ti dám s sebou, abys jej dal ochutnat i rodičům. A moc je ode mě pozdravuj.“

Poté Bolhoj otevřel almaru a vyndal z ní kelímek s oranžově zbarvenou mastičkou.

„Až si zítra šátek a rozmačkané listy z ramene sundáš, namaž si tu ranku po bodnutí ráno i večer touto mastičkou proti zánětům. Připravil jsem ji z květů měsíčeků, které jsi viděl na zahrádce. Na včelí bodnutí je moc užitečná. Maž si s ní rameno aspoň dva dny a budeš opět zdravý jako rybička.“

Pňourek popadl kelímek s mastičkou a skleničku s medem, za všechno Bolhojovi poděkoval a vydal se nazpět domů.

„Nezapomeň, co jsi mi slíbil, aby to s tebou příště nedopadlo mnohem hůř!“ zaslechl ještě z dálky volání skřítky Bolhoje.

Jak si skřítek Cloumák pohmoždil záda

„Ne abyste venku zase tropili hlouposti! Budte rozumní, ať se vám nic nestane.“

To byla poslední maminčina slova, která tři malí skřítkové zaslechli, než vystřelili z domečku jako kulový blesk.

„Konečně bez dohledu!“ vykřikl radostně skřítek, kterému mladší bráškové Matlásek a Pískle říkali Cloumák.

Měl totiž pořádnou sílu. Když s někým zacloumal, stálo to za to. Kdejaký skřítek se mu proto raději zdaleka vyhnul. Nikdy nemohl vědět, zdali ho zrovna nepopadne nějaká lotrovina, která s ním bez ustání lomcovala.

Jako na povel všichni tři skřítkové vyrazili k nejbližší mýtině.

„Hele, ježour!“ ukázal prstem Cloumák a vmžiku byl u něj.

Sotva ho ježek spatřil, rozběhl se honem pryč.

„Asi někam spěchá,“ vyjekl Pískle pištivým hláskem.

„Tak musí počkat,“ zachechtal se Cloumák a popadl utíkajícího ježka, který se rychle svinul do klubíčka. Skřítek chvíli přemýšlel a potom rozpustile zvolal: „Zahrajeme si s ním kutálenou!“

„Bezva nápad,“ přikývl Pískle.

„A co ty, Matlo?“ obrátil se Cloumák na brášku. „Ty s námi hrát nebudeš?“

Matlásek příliš nadšený nebyl. Moc dobře věděl, že pokud bude bratrům odmlouvat, Cloumák mu dá co proto.

„Tak jo, když to musí být,“ zabrblal po krátkém zaváhání.

Cloumák okamžitě zakutálel bodlinaté klubíčko směrem, kde stál Pískle. Ten ho zase poslal Matláskovi a tak to běželo stále dokola.

„Auvajs, zpropadený ježek!“ zaječel náhle Pískle. „Koukejte, kluci, jak mě ten ježura popíchal.“ A ukázal jim dlaň pravé ruky, na které se objevila kapka krve. „Už s vámi nehraju!“

„Ty jsi ale poseroutka,“ vysmíval se mu Cloumák.

„Aťsi, nenechám se zmrzačit!“ odsekl Pískle.

„Tak dobrá, najdeme si lepší zábavu,“ vzdychl si zklamaně

Cloumák a pohodil bodlinaté klubíčko do nejbližšího křoví.

Ježek na nic nečekal. Mazal pryč, jak nejrychleji uměl.

„Co budeme dělat teď?“ vyzvídál Matlásek.

„Vidíte tamhlety obrovské červené muchomůrky? Kdo se na ně vyšplhá jako první, ten vyhraje!“ zakřičel Cloumák a už se k nim hnál.

Bráškové utíkali za ním.

Cloumák k nim přiběhl jako první. Než Pískle s Matláskem dorazili k muchomůrkám, on už seděl na klobouku té nejvyšší z nich.

„To není fér,“ postěžoval si Pískle. „Vyhrál jsi jenom proto, že jsi z nás nejstarší a největší. Vymysli nějakou lepší hru!“

„Jak chcete,“ zašklebil se Cloumák a zvolal: „Vidíte ten otvor ve stromě? Budeme se do něj trefovat šíškami. Kdo ze tří hodů pokaždé trefí, je vítěz. Otvor je dost nízko, takže všichni máme stejnou šanci.“

„Tak jo,“ souhlasili mladší bráškové.

První házel Matlásek. Ze tří hodů byl úspěšný pouze jedenkrát.

Pískle byl lepší. Trefil se dvakrát.

Jako poslední házel Cloumák. Rozmáchl se a vší silou se trefil šíškou rovnou do díry, až to zadunělo.

Než se stačil rozmáchnout podruhé, vykoul z otvoru nazlobený datel.

„Co blázníš, skřítku? Málem jsi přizabil mého malého datlíka. Běžte házet ty šišky někam jinam.“

„No jo... snad se tak moc nestalo. Copak jsem mohl vědět, že v té díře někdo bydlí. Kdybys nevystrčil zobák, mohl jsem vyhrát,“ čertil se Cloumák. „Kluci, padáme odsud pryč!“

Bráškové ho poslechli na slovo. Zakrátko došli k palouku zarostlému kvetoucími bylinami a vysokými křovisky.

Nad květinami poletovali pestré barevné motýli a sem tam se mihla i vážka. Jak je tak skřítkové sledovali, najednou se nad paloukem objevily okřídlené víly. Létały nad hlavou Cloumáka jako malá letadýlka a pokřikovaly na něho: „To koukáš, co? Taký bys rád uměl létat?“

„To je toho! Kdybych chtěl, tak létat budu!“ chvástal se Cloumák.

„Tedy ukaž, co umíš,“ hecovaly ho víly.

Cloumák se dlouho nerozmýšlel. Natrhal několik listů z poblíž rostoucího buku a přivázal si je ovíjivým stonkem svačce okolo rukou. Poté přiskočil ke kmeni mladého dubu a začal se drápat nahoru.

„Co blázníš, Cloumáku, copak jsi pták? Vždyť si zlomíš vaz,“ varoval ho Matlásek.

Ale Cloumák jako by ho neslyšel. Pýcha mu naprosto zatemnila mozek. S menším úsilím se mu podařilo vylézt na první tlustou větev.

„Koukejte, co dokážu!“ křikl, roztáhl ruce s křídly z listů a skočil z větve.

Žuch! zaduněla rána jako z děla, když Cloumák dopadl na zem.

A hned po ní se ozvalo: „Ouvej, to je ale bolest!“

Vmžiku byli skřítkové u brášky. Pokoušeli se ho nadzvednout, ale marně. Jednak byl příliš těžký a hlasitě naříkal. Báli se, aby mu neublížili ještě víc.

„To to bolí! Asi mám přeražená záda,“ skuhral Cloumák a z očí mu vytryskly slzy.

„Co budeme dělat?“ posmutněl bezradný Matlásek.

„Odneste ho ke skřítku Bolhojovi. Jedině on mu může pomoci,“ písklo jim nad hlavami.

Byla to sojka, která je celou dobu pozorovala.

„Ale jak? Vždyť ho neuneseme.“

„Poprosím lišku Zrzku, aby ho odnesla na zádech,“ zapípala sojka a zmizela v lese.

Netrvalo dlouho a byla nazpět i s liškou.

Ta se dlouho nerozmýšlela. Chňapla Cloumáka do zubů a přehodila si ho na hřbet.

Ten jen bolestí tiše zasténal.

„Pořádně se mě drž, ať nespadneš!“ křikla na Cloumáka.

Než se stačili Pískle s Matláskem vzpamatovat, už uháněla směrem ke skřítku Bolhojovi.

Cloumákovi bráškové běželi za ní. I sojka se přidala.

Měli štěstí. Skřítek Bolhoj se právě vrátil ze sběru léčivých bylin.

„Ale, ale, kdopak to k nám zavítal?“ podivil se, když spatřil skřítku na hřbetě lišky. „Známy neposlucha Cloumák. Copak jsi zase vyváděl?“

„Úplně se pomátl na rozumu. Chvástal se, že dokáže lítat jako pták, a bacil sebou ze stromu na zem,“ žalovala sojka. „Však se nadarmo neříká, že pýcha předchází pád! Nejspíš si přerazil záda.“

„No, snad nebude tak zle,“ utěšil napřed Bolhoj naříkajícího skřítku a pak pokáral sojku: „A ty nežaluj, není to hezké!“

Poté všichni společně položili Cloumáka na postel, aby ho mohl Bolhoj prohlédnout.

„Máš ty z pekla štěstí. Buď rád, že sis nepolámal nohy. Odnesla to jenom tvoje záda. Aby se ti ale nezanítily naražené kosti, dám ti na ně mazání z kořenů kostivalu lékařského, které jsem na jaře vykopal ze země. Každý den si kostivalem

záda namaž a obvaž bavlněným šátkem. A pokud ti budou chtít bráškové pomoci, tak ať ti natrhají čerstvé listy kostivalu. Potom ať je pořádně rozmačkají, přiloží na pohmožděná záda a obvážou šátkem. Necháš si je přes noc, a druhý den ať ti bráškové připraví obklad z nových listů. K tomu budeš každý den popíjet čaj z přesličky rolní, která je bohatá na křemík. Stejně si ale nějaký ten týden poležíš. No... snad jsi aspoň dostal za vyučenou a polepšíš se!“

Jak Bolhoj řekl, tak se i stalo.

Cloumákovi trvalo skoro dva týdny, než se mu ulevilo a naražená záda ho přestala bolet. Po celou dobu smutně pozoroval z okna brášky, jak si venku hrají, zatímco on musí ležet doma a nesmí na krok. Nakonec se přece jenom uzdravil.

Od té doby byl jako vyměněný. Poslouchal na slovo rodiče a všechny, kteří mu dobře radili. Bráškové ho začali mít víc rádi, protože si z nich konečně přestal dělat legraci a už se nad nimi nikdy nepovyšoval.

Jak skřítek Bolhoj málem nepřežil svatojánskou noc

„Copak je dnes za den?“ zamumlal si pro sebe skřítek Bolhoj, sotva se probudil. Zív! promnul si oči a nakoukl do kalendáře, který si sám vyrobil. „Jémináčku, vždyť bude svatojánská noc!“ zvolal s úžasem a vyskočil z postele. „Jsem já ale hlava dřavá. Málem jsem na to zapomněl.“

Hned jak se umyl a nasnídal, připravil si batůžek na léčivé byliny. Celý den byl jako na trní. Nemohl se dočkat večera.

Konečně se sluníčko skutálelo po nebeské pěšince za kopec. Jakmile se prodloužily stíny, vyšel skřítek z chaloupky.

„Snad se mi ho v noci podaří najít,“ utěšoval se nahlas.

„Koho?“ píplo mu nad hlavou.

Pohlédl vzhůru a spatřil sojku.

„Ty jsi ale zvědavá,“ zasmál se Bolhoj. „Už se nedivím, proč ti říkají Zvídalka.“

„Co hledáš? Třeba ti to pomůžu najít,“ zapípala sojka.

„Asi těžko. Pátrám po zlatém kapradí. Kde ho najít, by mi mohly poradit jediné víly. Loni o svatojánské noci jsem ho hledal až do rozednění, avšak marně. Třeba budu mít letos větší štěstí.“

„Zlaté kapradí? Doneslo se mi, že ho chrání vřesové víly,“ poučila ho sojka.

„Možná máš pravdu,“ uznale přikývl Bolhoj. „Tak se za nimi vypravím. Jenže nevím, zdali je poznám,“ řekl a vykročil směrem k vřesovišti.

Musel sebou pořádně hodit, jelikož bylo dost daleko. Ale netušil, co všechno se mu o té noci přihodí.

Šel a šel, až dorazil skoro k vřesovišti. Naštěstí jasně svítíl měsíc, takže nebloudil. Pomalu se schylovalo k půlnoci.

„Chvíli si odpočinu,“ zafuněl Bolhoj udýchaně a posadil se na pařez.

Jak tak sedí, kde se vzala, tu se vzala, objevila se před ním víla.

„Copak tu tropíš v noci?“ oslovila ho.

„Hledám zlaté kapradí,“ přiznal se skřítek. „Říkala mi sojka, že vy, vřesové víly, víte, kde roste.“